

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

**от НИКОЛАЙ МЕЛЕМОВ
Кмет на Община Смолян**

ОТНОСНО: Обсъждане на докладите за осъществените читалищни дейности и за изразходваните от бюджета средства в Община Смолян през 2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ОБЩНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

В изпълнение на чл. 26а, ал. 4 от Закона за народните читалища, читалищата от община Смолян представят пред общинския съвет и кмета на общината доклади за осъществените дейности, в изпълнение на Годишната програма за развитие на читалищната дейност за 2020 г., приета от Общински съвет с Решение №178/30.04.2020 г., Протокол №8.

Представени са доклади за осъществените читалищни дейности и годишни финансови отчети за изразходваните средства през 2020 г. от следните читалища:

1. НЧ „Хр. Ботев-1871” – гр. Смолян
2. НЧ „Орфееви гори-1870” – гр. Смолян, кв. Райково
3. НЧ „К. Маджаров-1866“ – гр. Смолян, кв. Устово
4. НЧ „Балкански просветител-1871” – гр. Смолян, кв. Райково
5. НЧ „Светлина-1925” – с. Момчиловци
6. НЧ „Ас. Златаров-1927” – с. Смилян
7. НЧ „Светлина-1937” – с. Търън
8. НЧ „Съгласие-1883” – с. Славейно
9. НЧ „България-1937” – с. Могилица
10. НЧ „Екзарх Стефан-1872” – с. Широка лъка
11. НЧ „Искра-1957” – с. Виево
12. НЧ „Пробуда-1903” – с. Стойките
13. НЧ „Извор-1920” – с. Арда
14. НЧ „Отец Паисий-1926” – с. П. Серафимово
15. НЧ „Зора-1956” – с. Кутела
16. НЧ „Хр. Попконстантинов-1923” – с. Петково
17. НЧ „Развитие-1919” – с. Левочево
18. НЧ „Г. С. Раковски-1947” – с. Мугла
19. НЧ „Съзнание-1929” – с. Гела
20. НЧ „И. Вазов-1948” – с. Сивино
21. НЧ „Светлина-1982” – с. Белев дол
22. НЧ „Бр. Шукеров-1959” – с. Кошница
23. НЧ „Момчил юнак-1997” – с. Подвис
24. НЧ „Хр. Ботев-1892” – с. Чокманово
25. НЧ „Просвета-1930” – с. Соколовци
26. НЧ „Братан Шукеров-1960” – с. Катраница
27. НЧ „Момчилова крепост-2016“ – с. Градът

28. НЧ „Бъдеще сега -2006" - с. Гудевица

29. НЧ „Наука-1928“ – с. Солища

Народните читалища: „Просвета-1946“ - с. Бостина, „Светлина-1958“ - с. Тикале и Бащино огнище-1970“ - с. Горна Арда нямат представени доклади.

Читалищната дейност в община Смолян през 2020 година отбелязва следните основни моменти:

Народните читалища в община Смолян са традиционни самоуправляващи се културно-просветни сдружения, които изпълняват държавната културна политика по населени места. Яркото им присъствие в историческата памет на селищата, където са създадени, гради авторитета им на притегателни духовни центрове.

В Община Смолян са регистрирани съдебно, както и в Националния публичен регистър на народните читалища и читалищните сдружения към Министерство на културата 32 читалища, като четири от тях са в град Смолян.

Основните цели, за развитието на читалищата са свързани с:

- обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място;
- съхраняване и иновиране на местните обичаи и народности традиции;
- приобщаване към ценностите на науката, изкуството, културата;
- възпитаване и утвърждаване на национално самосъзнание;
- осигуряване на достъп до информация и разширяване знанията на хората;
- уреждане и поддържане на библиотеки;
- създаване на информационни услуги;
- развиване и подпомагане на любителско художествено творчество;
- организиране на курсове, школи, клубове, кино- и видеопоказ, празненства, концерти, чествания и други дейности, насочени към всички възрастови групи;
- събиране и разпространяване на знания за родния край;
- създаване и експониране на музейни колекции, като съхраняват историческата памет на селището и района.

В читалищата на територията на Община Смолян през 2020 г. бе осигурена заетост на 54 щатни и 97 хонорувани специалисти, които извършваха разнообразна дейност в рамките на Закона за народните читалища, съобразена с потребностите и възможностите на местната общност, в изпълнение на Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Смолян за 2020 г. и Културните календари на читалищата за 2020 г.

В изпълнение на чл. 23, ал. 1 от Закона за народните читалища и на основание Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г., със Заповед №РД-0224/27.02.2020 г. на Кмета на Община Смолян бе назначена Комисия за разпределение на субсидиите на читалищата в Община Смолян за 2020 г., включваща по един представител на всяко читалище в общината, което има право на субсидии и един представител на Община Смолян, който е председател на комисията. Разпределението на държавната субсидия се извърши на база критерии, определени от Министерството на културата и представени от читалищата информационни карти за осъществени дейности през предходната година, както следва:

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ГОДИШНАТА ДЪРЖАВНА СУБСИДИЯ ЗА ЧИТАЛИЩАТА В ОБЩИНА СМОЛЯН ЗА 2020 ГОДИНА

Годишната държавна субсидия за читалищата в община Смолян за 2020 г. е разпределена по Протокол №2/11.03.2020 г. от заседание на комисията за разпределение на субсидиите за читалищата в община Смолян за 2020 г., назначена със Заповед №РД-0224/27.02.2020 г. на Кмета на Община Смолян и съгласно писмо с изх. №08-00-27/03.01.2020 г. на Министерство на културата, както следва:

Стандарт за една субсидирана бройка: 10 440 лв.

Субсидирани бройки: 86 бр. като от тях:

- 53 бр. x 10 440 = 553 320 лв. - читалища
- 3 бр. x 10 440 = 31 320 лв. – РЕКИЦ „Читалища“
- 30 бр. x 10 440 = 313 200 лв. – Фолклорен ансамбъл „Родопа“ към НЧ „Кирил Маджаров-1866“ – кв. Устово, гр. Смолян

Завишението от стандарта е 50 350 лв.

№	Читалища	Субсидия 2020 г.
1	“Хр. Ботев-1871” – гр. Смолян	116 108 лв.
2	“Орфееви гори-1870” – кв. Райково, гр. Смолян	89 320 лв.
3	“К. Маджаров-1866“- кв. Устово, гр. Смолян	86 420 лв.
4	“Балкански просветител-1871” – кв.Райково, гр. Смолян	30 500 лв.
5	“Светлина-1925”– с. Момчиловци	32 500 лв.
6	“Ас. Златаров-1927”– с. Смилян	30 500 лв.
7	“Светлина-1937” – с. Търън	20 880 лв.
8	“Съгласие-1883”– с. Славейно	16 500 лв.
9	“България-1937” – с. Могилица	17 000 лв.
10	“Екзарх Стефан-1872”– с. Широка лъка	17 500 лв.
11	“Искра-1957” – с. Виево	10 440 лв.
12	“Пробуда-1903” – с. Стойките	10 900 лв.
13	“Извор-1920” – с. Арда	9 600 лв.
14	“Отец Паисий-1926”- с. П.Серафимово	11 000 лв.
15	“Зора-1956” – с. Кутела	8 350 лв.
16	“Хр.Попконстантинов-1923”– с. Петково	7 622 лв.
17	“Развитие-1919”– с. Левочево	2 950 лв.
18	“Г.С.Раковски-1947” – с. Мугла	5 500 лв.
19	“Съзнание-1929” – с. Гела	9 000 лв.
20	“И. Вазов-1948” – с. Сивино	5 220 лв.
21	“Светлина-1982” – с. Белев дол	2 000 лв.
22	“Бр. Шукеров-1959” – с. Кошница	1 800 лв.
23	„Момчил юнак-1997” – с. Подвис	2 200 лв.
24	“Хр. Ботев-1892” – с. Чокманово	2 500 лв.
25	“Просвета-1930” – с. Соколовци	2 500 лв.
26	„Братан Шукеров-1960” – с. Катраница	2 310 лв.
27	„Момчилова крепост-2016“ – с. Градът	1 200 лв.
28	„Бъдеще сега -2006" - с. Гудевица	1 000 лв.
29	„Наука-1928“ – с.Солища	0 лв.
30	Просвета 1946 - с. Бостина	0 лв.
31	Светлина-1958 - с. Тикале	0 лв.
32	Бащино огнище-1970 - с. Горна Арда	0 лв.
	Общо:	553 320 лв.
33.	РЕКИЦ Читалища	31 320 лв.
34.	Ансамбъл Родопа	313 200 лв.
	Всичко:	897 840 лв.

През 2020 година с държавна субсидия от 553 320 лв., при стандарт за една субсидирана бройка 10 440 лв., са субсидирани 28 читалища.

Не е определена субсидия на следните читалища: НЧ „Наука-1928“ – с.Солища, което възобновява своята дейност през 2020 г. и съгласно ЗНЧ Чл.9 (8) (ДВ, бр.42 от 2009г.) – „Народните читалища могат да кандидатстват за държавна и/или общинска субсидия след изтичане на едногодишния срок от вписване в регистъра“ на Министерството на културата; НЧ „Просвета-1946“ – с. Бостина, НЧ „Светлина-1958“ – с. Тикале и НЧ „Бащино огнище-1970“ – с. Горна Арда, които не са извършили задължителната си пререгистрация.

Основен проблем за разрешаване остава сградния фонд и неговата поддръжка, както и необходимостта за подмяна на остарялата материално-техническа база, която трябва да отговаря на съвременните изисквания на потребителите на читалищните услуги, а Община Смолян разполага с ограничен финансов ресурс. Вложени са средства предимно за частичен ремонт на покривите и преобоядисвания на работни помещения, в повечето случаи от държавната субсидия. През цялата година читалищата стриктно спазваха и продължават да спазват противоепидемичните мерки и при проверки от страна на РЗИ – гр.Смолян и Община Смолян всички отговаряха на изискванията за ползваните дезинфекционни препарати. Беше създадена организация на работа и посещения от граждани, съгласно опоменавано в заповедите на министъра на здравеопазването, РЗИ – гр.Смолян и кмета на гр.Смолян. Общинското ръководство познава читалищните проблеми, свързани със сградния читалищен фонд и търси възможности да ги реши чрез проекти и програми..

Читалищата са естествените обществени центрове, където се съхраняват традиционните материални и духовни богатства на селищата в общината. В тях се осъществява връзката между миналото и съвременното, създава се и се развива културата по места. Съзнавайки спецификата на региона, съхраненото родопско фолклорно богатство и живите му традиции, читалищните специалисти развиват любителското художествено творчество.

Читалищата от община Смолян показват добрата си работа и в областта на опазване и развитие на местните традиции чрез превръщане в жива практика на ценни, забравени празници и ритуали. Оценка на високото художествено качество в изпълненията на самодейните състави и отделните изпълнители са множеството високи награди, с които те се завръщат от международни и национални събори, фестивали и конкурси. Заслужава похвала подкрепата, която читалищните ръководства оказват на младите дарования, обучавани в отделните фолклорни школи и самодейни състави. Тази дейност през 2020 г. беше изключително затруднена, но имаше читалища, които успяха да посетят поне по един фестивал, или организирано събитие извън региона. Така се осъществи популяризирането на нашия фолклор и поддържаното високо изпълнителско ниво и беше жест на внимание към самодейците в невъзможността за широка дейност през КОВИД -19 епидемия.

В периода преди обявяване на пандемията от Ковид-19 се осъществиха някои прояви от читалищата, като: 171 години от рождението на Христо Ботев, Бабинден, Песпонеделник – с. Широка лъка, Сирни Заговезни – Пустовете, националният празник 3-ти март, Тодоров ден в с. Момчиловци и с. Смилян. След това, въпреки проблемната и тежка година, част от читалищата успяха да организират и осъществят при спазване на наложените противоепидемични мерки още някои събития.

Всички сме свидетели, че във времето на провеждане на събитията с местно значение не беше възможно тяхното провеждане, за да не се събират на едно място множество хора, поради необходимостта за се опази живота и здравето им. Така останаха неосъществени местните събори и празници, които всяка година предизвикват широк интерес сред гости от цялата страна: Гайдарското надсвирване в с. Гела, Фестивала на киселото мляко, култура и традиции в с. Момчиловци, Празникът на родовете в с. Арда, Празник на здравето в с. Моголища, „Изворен глас” и Празник на смилянския фасул в с.

Смилян, традиционните празници Тодоровден, Гергьовден, Предой, Еньовден, Среде лето, Националният фолклорен събор „С песните на Георги Чилингиров“ - с. Полк. Серафимово, Националният гайдарски събор „Апостол Кисьов“ - в. Стойките и др.

Една от основните дейности на читалищата е работата на библиотеките. През 2020 година те продължиха да предоставят своите услуги с библиотечен фонд от 3 482 новонабавени материали за годината, а библиотекарите работиха с над 2 000 регистрирани читатели. Художествената самодейност бе представена от 171 постоянно действащи състави, формации, хорове, групи и солисти. В 39 школи, клубове и кръжоци участваха над 700 души. Данните са извлечени на база представените информационни карти.

Важна част от дейностите в читалищата е работата с деца в многобройни формации за народно пеене и детска забавна песен, за народни и модерни танци, народни и класически инструменти, в клубове за изобразително изкуство, фотография и други форми, която продължи в индивидуална форма на обучение и бяха съблюдавани изискванията по заповедите на министъра на здравеопазването и се провеждаха при спазване на всички противоепидемичните мерки. През лятото се организираха за децата занимания в специални програми, за осмисляне на свободното им време и то повечето занимания бяха на открито или в залите на библиотеките.

Читалищните специалисти умело успяват да ангажират и да откликнат на потребностите на хора от различни възрасти в организирането им в битови групи и състави за градски песни, като съумяват да превърнат читалището в привлекателен център за социални контакти, развлечение и място за реализиране на техните таланти. В много случаи през годината се проявяваше доброволчество в грижата към по-възрастните хора, дори и да не са читалищни членове.

Читалищата в община Смолян - различни по вътрешна структура, големина и обхват, през 2020 г. по своеобразен начин се опитаха да изпълняват ролята си на основен и стабилен фактор в развитието на местната култура чрез популяризиране на дейности чрез интернет.

През 2020 г. читалищата предоставяха услуги в социалната сфера и доброволството, осигуряваха достъп за информация на гражданите и ориентиране на дейността към приоритетната за региона ни сфера на туризма – така все повече читалища играят роля на център на гражданското общество.

Читалища, отдаващи части от сградите под наем както през предходните години, така и през 2020 г., извършваха това със съгласието от Община Смолян по ред, определен в Наредбата за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество, като се съобразяват с чл. 3 и чл. 4 от Закона за народните читалища. 50% от получените приходи от наемни правоотношения се използват за извършване на ремонтно-възстановителни работи на читалищните сгради и 50% от получените приходи от наемни правоотношения се използват за читалищна дейност.

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 26а, ал. 4, 5 от Закона за народните читалища, както и чл. 21, ал. 1, т. 24 и ал. 2, и чл. 27, ал. 3 от ЗМСМА предлагам Общински съвет- Смолян да приеме следните

РЕШЕНИЯ:

1. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ „Христо-Ботев-1871“ – гр. Смолян
2. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 20220 г. на НЧ „Орфееви гори-1870“ – гр. Смолян, кв. Райково

3. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ „Кирил Маджаров“ – гр. Смолян, кв. Устово
4. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ „Балкански просветител-1871“ – гр. Смолян, кв. Райково
5. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ „Светлина-1925“ –с. Момчиловци
6. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ „Асен Златаров-1927“ –с. Смилян
7. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Светлина-1937” – с. Търън
8. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Съгласие-1883”– с. Славейно
9. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “България-1937” – с. Могилица
10. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Екзарх Стефан-1872”– с. Широка лъка
11. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Искра-1957” – с. Виево
12. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Пробуда-1903” – с. Стойките
13. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Извор-1920” – с. Арда
14. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Отец Паисий-1926”- с. П. Серафимово
15. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Зора-1956” – с. Кутела
16. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Хр.Попконстантинов-1923”–с. Петково
17. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Развитие-1919”– с. Левочево
18. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Г.С.Раковски-1947” – с. Мугла
19. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Съзнание-1929” – с. Гела
20. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “И. Вазов-1948” – с. Сивино
21. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Светлина-1982” – с. Белев дол
22. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Бр. Шукеров-1959” – с. Кошница
23. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ „Момчил юнак-1997” – с. Подвис

24. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Хр. Ботев-1892” – с. Чокманово
25. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ “Просвета-1930” – с. Соколовци
26. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ „Братан Шукеров-1960” – с. Катраница
27. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ „Момчилова крепост-2016“ – с. Градът
28. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2020 г. на НЧ "Бъдеще сега-2006" - с. Гудевица
29. Приема доклада за осъществените читалищни дейности през 2020 г. на НЧ „Наука-1928“ – с.Солища.

Приложение: Доклади за осъществени дейности на 29 читалища
Годишни финансови отчети за изразходваните средства на 28 читалища

ВНОСИТЕЛ: / П /

НИКОЛАЙ МЕЛЕМОВ

Кмет на Община Смолян